

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΡΑΠΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ : Κωνσταντίνα Μπάρλα

E-MAIL: kkmparla@gmail.com

Το δάσος Μία διδασκαλία για μαθητές Νηπιαγωγείου

Προφίλ εκπαιδευτικού και μαθητών

Είμαι Νηπιαγωγός εδώ και 18 χρόνια,. Είμαι άνθρωπος πρόθυμος για συνεργασία, και πειραματισμό σε νέες τεχνικές. Στα ενδιαφέροντά μου θα ανέφερα την αγάπη μου για τις χειροτεχνικές κατασκευές και τον ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Το τμήμα μου αποτελείται από μια ομάδα 11 αγοριών και 10 κοριτσιών. Η θέση του σχολείου μου στην άκρη της πόλης, του δίνει χαρακτηριστικά αγροτικής περιοχής και όχι αστικής.

Θέμα διδασκαλίας: Το δάσος

Το δάσος είναι ένα οικοσύστημα που παίζει τεράστιο ρόλο στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας. Είναι ένα αγαθό με ανυπολόγιστη αξία για τη ζωή και τον άνθρωπο, συντελεστής οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης, πηγή υγείας, χαράς και ομορφιάς.

Ο άνθρωπος βρίσκει τρόπους να εκμεταλλεύεται και να αξιοποιεί πολύπλευρα αυτόν τον πολύτιμο φυσικό πόρο. Η ανθρώπινη δραστηριότητα όμως, έχει σαν αποτέλεσμα την συνεχή υποβάθμιση και τον περιορισμό των δασών και την αλλοίωση και καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος. Όταν ένα δάσος καταστρέφεται έχουμε ανυπολόγιστες συνέπειες στο περιβάλλον, στην οικονομία, στη ζωή μας. Είναι απαραίτητη η λήψη μέτρων για τον περιορισμό των καταστρεπτικών επεμβάσεων και τη διατήρηση των δασών και γενικότερα των φυσικών πόρων. Είναι σημαντικό τα παιδιά μας, οι αυριανοί πολίτες, να αναπτύξουν έναν υψηλό βαθμό περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.

Στόχοι

Οι μαθητές μας θα πρέπει σε επίπεδο:

Γνώσεων

- Να προσδιορίζουν τι είναι δάσος
- Να αναγνωρίζουν και ταξινομούν ζώα και φυτά του δάσους
- Να περιγράφουν χαρακτηριστικά του
- Να κατανοούν τη χρησιμότητά του
- Να κατονομάζουν κινδύνους που το απειλούν
- Να προτείνουν τρόπους προστασίας του

Ικανοτήτων

- Να θέτουν ερωτήματα

- Να προτείνουν λύσεις
- Να επιλέγουν λύσεις
- Να οργανώνουν τις δράσεις τους
- Να πραγματοποιούν πειράματα
- Να εργάζονται σε διαφορετικά περιβάλλοντα (εντός και εκτός σχολικής αίθουσας)
- Να χρησιμοποιούν διαφορετικά υλικά

Στάσεων

- Να εντάσσονται εύκολα στο δασικό περιβάλλον
- Να αισθάνονται υπεύθυνοι
- Να εκτιμούν την προσφορά του δάσους στον άνθρωπο
- Να κινητοποιούνται για την προστασία του περιβάλλοντος

Χρόνος

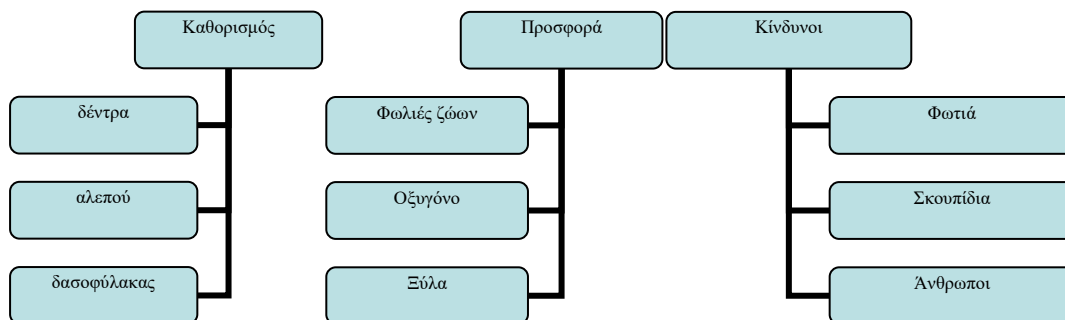
Για το σχεδιασμό της διδασκαλίας μας και έχοντας στο νου τις «ρουτίνες» του προγράμματος του νηπιαγωγείου (ημερολόγιο, ελεύθερο παιχνίδι κτλ)θα μοιράσουμε τις παρακάτω τεχνικές σε δύο πρωινά (ακριβής χρόνος: 2 ώρες και 30 λεπτά), όπου θα ορίσουμε το θέμα και τους στόχους μας, θα διερευνήσουμε τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών μας και θα σχεδιάσουμε το πλαίσιο δράσης μας.

Διδακτικές τεχνικές

1. Καταιγισμός ιδεών

Αρχίζουμε με αυτή τη τεχνική γιατί είναι κατάλληλη, προκειμένου να διερευνήσουμε τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών μας.

- Εξηγούμε στους μαθητές μας τους κανόνες της τεχνικής αυτής και θέτουμε την ερώτηση « Τι σας έρχεται στο νου όταν ακούτε τη λέξη ΔΑΣΟΣ;»
- -Καταγράφουμε όλες τις λέξεις που μας δίνουν οι μαθητές μας και προχωρούμε στη σύνθεση-ταξινόμησή τους π.χ.:

Εποπτικό υλικό δεν χρησιμοποιούμε γιατί δεν επιθυμούμε να κατευθύνουμε τους μαθητές μας αλλά επιθυμούμε να εκφραστούν ελεύθερα.

2. Ερωτήσεις

Επιλέγουμε την τεχνική των προφορικών ερωτήσεων γιατί οι μαθητές μας θα έχουν την ευκαιρία να:

- Εστιάσουν τη σκέψη τους σε συγκεκριμένο θέμα
- Να κατανοήσουν την σχέση των όσων μαθαίνουν

Με τις ερωτήσεις προσπαθούμε να οριοθετήσουμε το θέμα «Δάσος» και να εστιάσουμε κυρίως στην «κινδύνους» και την «προστασία» του. Π.χ. «Τι κακό μπορεί να πάθουν τα ζώα του δάσους;» «Πώς θα γίνει αυτό;» «Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς για να βοηθήσουμε;»

Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε video σχετικά με το θέμα μας ως **εποπτικό υλικό**, χωρίς να κρίνεται απαραίτητο στη φάση αυτή γιατί κυρίως επιδιώκουμε να ασκήσουμε τον προφορικό λόγο και λιγότερο την ικανότητα παρατήρησης.

3. Ιστοριογραμμή

Στη φάση αυτή, κι επειδή η ιστοριογραμμή χρησιμοποιεί το παιχνίδι και άλλες δραστηριότητες με ευχάριστο τρόπο, την εφαρμόζουμε στη διδασκαλία μας για να αναπτύξουμε τη δημιουργικότητα και τη φαντασία των μαθητών μας.

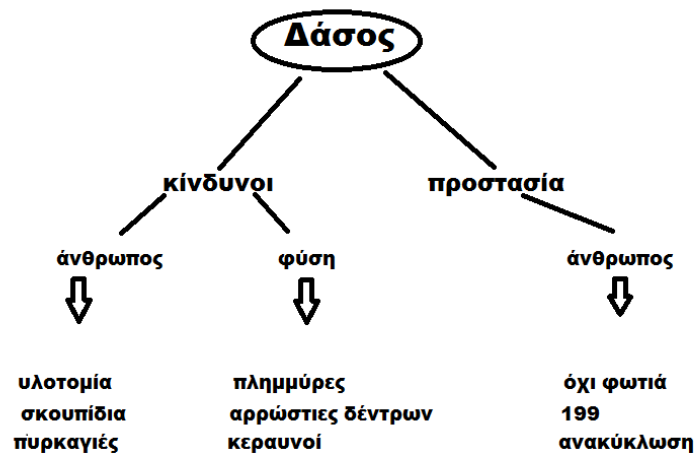
- ❖ Χρησιμοποιώντας τις λέξεις από τον καταγισμό ιδεών, σε ένα χαρτί του μέτρου τα παιδιά ζωγραφίζουν το δάσος, εμπλουτίζοντας την εργασία τους με υλικά του δάσους που τους διαθέτουμε (φύλλα, ξύλα, χρώμα...) και ολοκληρώνουν γράφοντας λέξεις σχετικές. Παράλληλα τραγουδάμε το «περπατώ περπατώ μες' το δάσος».
- ❖ Σε επομένη φάση προσθέτουμε τα πρόσωπα που σχετίζονται με το δάσος (κυνηγός, δασοφύλακας, πυροσβέστης...) και τα παιδιά περιγράφουν το ρόλο αυτών των προσώπων στο χώρο αυτό.
- ❖ Η κούκλα της τάξης, ένα ζώο του δάσους που το ονομάζουμε Λάκη Λαγουδάκη, μας περιγράφει την περιπέτειά του όταν το δάσος που ζούσε έπιασε φωτιά. Κάνει ερωτήσεις στα παιδιά προσπαθώντας να τα προβληματίσει και να τα κάνει να προτείνουν λύσεις. (πχ. Τι θα κάνουν τώρα τα ζώα; Ποιος θα τρέξει για να σβήσει τη φωτιά; Ποιος άλλος μπορεί να βοηθήσει;)
- ❖ Κλείνουμε την ιστορία με ευχάριστο τέλος (πχ. Η βοήθεια όλων ήταν σημαντική και κατάφεραν να σβήσουν γρήγορα τη φωτιά πριν κάψει πολλά δέντρα.)

Εποπτικό υλικό: Υλικά από το δάσος για μια πρώτη βιωματική προσέγγιση στο θέμα.

4. Εννοιολογικός χάρτης

Συνεχίζουμε με την κατασκευή ενός χάρτη εννοιών με σκοπό να οργανώσουμε το θέμα μας. Προτιμούμε έναν ημιδομημένο χάρτη μιας και στην ηλικία αυτή οι μαθητές δεν είναι εξοικειωμένοι με αυτή την τεχνική.

Εποπτικό υλικό: μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το λογισμικό kidspiration αντικαθιστώντας λέξεις με εικόνες κάνοντας τη διαδικασία πιο ενδιαφέρουσα και παιχνιδιάρικη.

5. Μελέτη περίπτωσης

Χρησιμοποιούμε την τεχνική αυτή για να υποκινήσουμε την ευρετική πορεία των μαθητών προς τη μάθηση.

-Διαβάζουμε στους μαθητές μας το παρακάτω κείμενο δύο φορές.

Ο σχολικός περίπατος της προηγούμενης εβδομάδας στο δασάκι της Κάρτσοβας, μας επιφύλασσε μια δυσάρεστη έκπληξη. Αντικρίσαμε σωρούς από σκουπίδια που είχαν απομείνει από τα Κούλουμα που γιορτάστηκαν εκεί από το Δήμο Τρίπολης. Η εκδρομή μας θα είχε αποτύχει αν δεν προτείναμε στους δασκάλους μας να καθαρίσουμε οι ίδιοι το χώρο. Συμφώνησαν και μας έφεραν σακούλες και πλαστικά γάντια που πρόσφερε ο ιδιοκτήτης του κοντινού mini market maniatas, ο οποίος θέλησε να βοηθήσει στην προσπάθειά μας και τον ευχαριστούμε γι' αυτό. Σε μισή ώρα το δασάκι ήταν και πάλι καθαρό, έτοιμο να το χαρούμε. Νιώσαμε μεγάλη ικανοποίηση για την προσφορά στο περιβάλλον και σε όλους μας.

(Άρθρο από τη σχολική εφημερίδα της ΣΤ' Δημοτικού. Τεύχος Μαρτίου)

-Θέτουμε ερωτήματα προς συζήτηση από τις ομάδες των μαθητών μας.

- Ποια τα πρόσωπα του άρθρου;
- Ποιοι από όλους αυτούς έκαναν το σωστό;
- Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς;

-Ο εκπρόσωπος κάθε ομάδας παρουσιάζει τα συμπεράσματα της συζήτησης.

Εποπτικό υλικό: Χρησιμοποιούμε τη σχολική εφημερίδα για να εξοικειώνονται οι μαθητές με το είδος αυτό για ενημέρωση και γιατί είναι «κοντινό» τους καθώς είναι φτιαγμένο από παιδιά και περιγράφει εμπειρίες παιδιών.

6. Μελέτη πεδίου

Προτείνουμε στους μαθητές μας να επισκεφθούμε κι εμείς το κοντινό δασάκι της Κάρτσοβας. Χρησιμοποιούμε τη συγκεκριμένη τεχνική γιατί μέσω των αισθήσεών τους οι μαθητές μας κατακτούν με τον καλύτερο τρόπο τη γνώση.(Για την τεχνική αυτή που δεν μπορεί να ολοκληρωθεί σε ένα πρωινό, ξεκινάμε με την πρώτη φάση στον τομέα που αφορά τα παιδιά).

Γίνεται προσεκτική προετοιμασία. Μετά την έγκριση από το σύλλογο διδασκόντων και τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης, την έγγραφη ενημέρωση των γονέων και την εξασφάλιση της συγκατάθεσής τους, την οργάνωση του υλικού (**διδακτικού-φύλλα εργασίας, και εποπτικού-φωτογραφικές μηχανές, μαγνητόφωνο, κόλλες, χαρτιά και μαρκαδόρους, φαρμακείο**) και αφού επισκεφτούμε νωρίτερα το χώρο ώστε να έχουμε ακριβή εικόνα του, **συζητάμε με τους μαθητές μας για το αντικείμενο της εργασίας μας, το δασάκι της Κάρτσοβας. Ορίζουμε τους στόχους μας, τις δραστηριότητες που θα κάνουμε εκεί, τους κανόνες συμπεριφοράς, τους υπεύθυνους των ομάδων δράσεων και αναζητούμε σχετικές πληροφορίες για το χώρο στο διαδίκτυο.**

Κατά τη μετάβαση εκεί, και μέσα από ένα παιχνίδι κρυμμένου θησαυρού που έχουμε προετοιμάσει, δίνουμε στοιχεία στα παιδιά και φτάνουμε στο σημείο της μελέτης μας, το πεύκο που βρίσκεται έξω από ένα εξωκλήσι. Εκεί ανακαλύπτουμε ένα κείμενο, την ιστορία του δάσους που την περιγράφει το πεύκο αυτό. Διαβάζουμε την ιστορία, παρατηρούμε το δέντρο και το περιβάλλον του και συμπληρώνουμε τα φύλλα εργασίας. Οι ομάδες μας εκτελούν τις δουλειές τους (φωτογραφίες, μαγνητοφώνηση ήχων του δάσους, συλλογή υλικών, κατασκευή μικρών αφισών με μηνύματα για να διατηρούμε το δάσος καθαρό, ή με τον αριθμό 199 για ενημέρωση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας σε περίπτωση πυρκαγιάς). Απολαμβάνουμε το κολατσιό μας και αφιερώνουμε χρόνο για παιχνίδια κάτω από τον ίσκιο του φίλου μας, του πεύκου.

Μετά την επίσκεψη, συνεχίζουμε την επεξεργασία των στοιχείων που συλλέξαμε στο χώρο του σχολείου και προχωράμε στην ενημέρωση των γονέων και των μαθητών Α' και Β' τάξης του

συστεγαζόμενου Δημοτικού Σχολείου, τους οποίους καλούμε στην τάξη. Έχουμε διαμορφώσει το χώρο μας εκθέτοντας ζωγραφίες σχετικές με το δάσος που επισκεφτήκαμε, κατασκευές με υλικά που συλλέξαμε, φωτογραφίες από το χώρο και τις εκεί δραστηριότητές μας. Παρουσιάζουμε στους καλεσμένους μας δραματοποίηση της ιστορίας του δάσους όπως μας την αφηγήθηκε το πεύκο και τελειώνουμε με το μήνυμα της προστασίας των δασών από όλους μας.

Τελειώνουμε με αξιολόγηση της όλης διαδικασίας και εντοπισμό των δυνατών και των αδύνατων σημείων της για επόμενη καλύτερη διαχείρισή τους.

Πιθανές δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουμε κατά την πραγματοποίηση των παραπάνω τεχνικών είναι:

- Στον καταγισμό ιδεών, σε περίπτωση που δεν συμμετέχουν όλοι οι μαθητές ή κάποιοι κάνουν αρνητική κριτική στις ιδέες των άλλων, υπενθυμίζουμε τους κανόνες και επαναλαμβάνουμε την ερώτηση ενθαρρύνοντας και τους πιο δειλούς μαθητές.
- Στη μελέτη στο πεδίο, πέραν των πρακτικών ζητημάτων που πρέπει να έχουμε προβλέψει και οργανώσει κατάλληλα, υπάρχει ο παράγων 'καιρικές συνθήκες' που στην περιοχή μας είναι ιδιαίτερες. Προσπαθούμε να οργανώνουμε μελέτες πεδίου τους μήνες Απρίλιο και Μάιο έτσι ώστε να περιορίζουμε τις δυσάρεστες εκπλήξεις από τον καιρό και παίρνουμε πρόβλεψη καιρού από το διαδίκτυο.

Τροποποιήσεις των δράσεων ή των στόχων μας:

- Πολύ πιθανό είναι οι μαθητές μας να επικεντρωθούν στο θέμα «Ζώα του δάσους» και να μην ενδιαφερθούν για τους «κινδύνους και την προστασία του δάσους». Σε αυτή την περίπτωση θα τροποποιήσουμε τους στόχους μας και το θέμα μας οργανώνοντας τις δράσεις μας ως προς το νέο θέμα.
- Ως τεχνική μπορούμε επίσης να χρησιμοποιήσουμε την εισήγηση. Στην προσχολική ηλικία πρέπει πάντα να έχουμε στο νου ότι οι εισηγήσεις μας πρέπει να είναι πολύ σύντομες έτσι ώστε να μη κουράσουν και να μη χαθεί το ενδιαφέρον των μαθητών μας.